

CHAMBRE DES DÉPUTÉS
GRAND-DUCHÉ DE LUXEMBOURG

Session ordinaire 2019-2020

FC/PR

P.V. CEB 29

Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire

Procès-verbal de la réunion du 25 septembre 2020

Ordre du jour :

1. Dossier LUXEOSys - Entrevue avec un/des représentant(s) de LuxGovSat
2. Divers

*

Présents : Mme Diane Adehm, M. Guy Arendt, M. André Bauler, M. Gilles Baum remplaçant M. Frank Colabianchi, Mme Djuna Bernard, M. Sven Clement, M. Mars Di Bartolomeo, M. Gast Gibéryen, M. Marc Hansen remplaçant Mme Semiray Ahmedova, Mme Cécile Hemmen, M. Gilles Roth, M. Claude Wiseler

M. David Wagner, observateur délégué

M. Fernand Kartheiser, observateur

M. Patrick Biewer, Directeur général de LuxGovSat

Mme Nina Garcia, Direction de la Défense, du Ministère des Affaires étrangères et européennes

Mme Francine Cocard, de l'Administration parlementaire

Excusés : M. Claude Haagen, M. Jean-Marie Halsdorf, Mme Octavie Modert

*

Présidence : Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission

*

1. Dossier LUXEOSys - Entrevue avec des représentants de LuxGovSat

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.-
Ech begréissen de Mëtteg ganz häerzlech bei eis den Här Biewer vu LuxGovSat. Et war eng

Demande vun der Kommissioun, fir den Här Biewer ze gesinn, just fir lech de Kader eng Kéier ganz kuerz an dräi Sätz ze soen.

Den Här Schneider an den Här Heck hu jo ëmmer behaupt, dass LuxGovSat géif d'Exploitatioun vum Satellitt maachen. An den Här Schneider hat eis jo och a sengem PV verschidden Extraiten zitéiert gehat aus dem Verwaltungsrot vu LuxGovSat. Ech erënneren lech drun, do hutt Der zwee PVe kritt gehat. Dir hutt ee ganz komplette PV kritt gehat, wou alles drasteet, wat den Här Schneider gesot huet. An dat ass ee PV dee confidentiel ass, wuel verstanen, an dann dee PV, dee mer déi leschte Kéier ugeholl hunn, dat ass dee wou souwuel den Här Schneider wéi d'Defense, oder de Verbatim vum Här Heck, dat ass dee wou den Här Heck respektiv d'Defense déi Saachen erausgeholl hunn, déi confidentiel sinn, well dat dee PV ass, deen op den Internetsite vun der Chamber stoe kënnt.

Dofir dat virausgesot, dass Der alleguerte wësst, wou mer dru sinn. Also deen anere PV, ech hunn dat elo nach eng Kéier mam Francine gechecked. Ech muss éierlech soen, ech hunn en och gëschter erëmgesicht, wou alles drasteet. An deen hat Der perséinlech als Mail geschéckt kritt. An et ass ee PV mat engem Waasserzeechen dran, fir dass mer retracéiere kënnen, wann deen iergendwou géif opkräizen, wou dee PV hierkënnt. Voilà!

Ech géif proposéieren, da wann d'Kommissioun domadder d'accord wier, dass mer et d'selwecht maache géife wéi bei den Hären Heck a Schneider, dass mer haut och géifen e Verbatim vun der Kommissioun maachen, och nom selwechte Prinzip, dass mir dee kréien, wou alles drasteet, an deen, deen an de Public geet, dee gëtt eng Kéier vum Här Biewer an eng Kéier vun der Defense nogelies, fir sécher ze sinn, dass och näischt un de Public geet, wat net fir de Public ass.

Madamm Garcia, ech hat vergiess lech ze begréissen. Och Dir sidd häerzlech begrüsst, vun der Defense. An ech géif proposéieren, dass mer da vläicht direkt dem Här Biewer d'Wuert ginn, dass deen eis e bëssen erkläre kann, firwat dass, fréier wart Der interesséiert fir et ze maachen an et huet geheescht, Dir géift et maachen. A wéi dunn den Appel d'offre komm ass, du hutt Der et net méi gemaach, well dunn huet den Här Bausch eis en E-mail weidergeschéckt, wou Der sot, dass Der et net wéilt direkt maachen, dass Der allerhéchstens d'accord wiert, fir et eventuell als Sous-traitant ze maachen, wa meng Memoire richteg ass.

M. Patrick Biewer.- Majo, villmools Merci, fir, éischtens dass Der mech heihinner invitéiert. Et ass déi éischte Kéier, dass ech hei am Parlament sinn. A vläicht setzen ech kuerz de Kontext vläicht vir op déi dote Fro am Generellen, an da kënne mer duerno méi prezis an d'Detailer eragoen.

Et ass effektiv esou, dass mir jo dee Projet gutt kannt hunn, zënter 2017, wou de Projet praktesch ugefaangen huet Formen ze kréien. A mir hunn och zënter 2017 *de part et d'autre*, dat heescht op eiser Säit, vusäitens LuxGovSat, wéi och säitens der Defense huet en Interêt bestanen, fir an deem Projet eng operationell Roll, gegebenefalls, ze iwwerhuelen. Wann dat dee Moment och opportun ass, a wa mir och dee Moment déi Méiglechkeeten hunn, déi operationell Roll auszuféieren.

Do huet dee Projet seng Formen ugeholl bis zu praktesch Oktober 2019 *sous forme* vun engem Cahier des charges deen dee Moment kloer war. Dat heescht, zu deem Zäitpunkt stoungen dann och d'Besoinen, sinn dee Moment formell definéiert gewiescht, a sinn un eis, dat war jo da relativ evident, dann och erugedroe ginn, wéi och un eng Rei aner méiglech Kandidaten. Do waren och haaptsächlech Societéite vun der SES, also d'SES direkt an och *Redu Space System*, déi eng 51 % *Affiliate* vun der SES dee Moment ass, an dann och eng Rei international Firmen.

Mir hunn eis zu deem Zäitpunkt dann de Cahier des charges am Detail ugekuckt. Mir hunn d'Analyse vum Cahiers des charges gemaach. Do ware jo zwee Lote, déi sinn dee Moment ausgeschriwwen ginn. Dat eent ass e Lot vun der Steuerung vum Satellitt an dat Zweet ass an der Haaptsaach, fir dee ganzen *Data-Processing*, dee ronderëm déi ganz Biller sinn, déi vun enger *Observation-Application* dee Moment generéiert ginn.

(...)¹

Den zweeten Aspekt ass dee ganze Volet *Data-Processing* ronderëm d'Biller. Dat ass eng Kompetenz, déi als solches, och erëm eng Kéier, net bei LuxGovSat telquel bestanen huet. Déi hätte mir an deem Fall missten intern innerhalb der Firma opbauen. Mee erëm eng Kéier huet do och eng gewëssen Experienz innerhalb der SES oder vum Grupp SES bestanen, well spezifesch och iwwert *Redu Space System* an och iwwer aner Programmer, wou d'SES involvéiert ass...hunn do Kompetenze schonn erëm bestanen.

Dat heescht déi Situatioun, déi sech da fir eis am Fong erginn hätt oder erginn huet, ass déi, dass mer gekuckt hunn: Wéi kënne mer dann déi beschte Wäertschöpfung dee Moment do erafléisse loossen? Sinn d'Ufuerderungen explizitt nëmmen Steuerung, bezéiungsweis iwwer en *Data-Processing*? A wéi wäit sinn aner Elementer, déi mir scho praktesch innerhalb vu LuxGovSat hunn? Wat zum Beispill d'Verwaltung vu confidentiellen Donnéeën ugeet. Dat heescht alles, wat Héichsicherheit am Fong ass. Do hu mir relativ e grouse *Savoir-faire*. Mee déi Elementer stoungen net am Cahier des charges dran. Dat heescht, do sinn net onbedéngt déi Plus-valuën, déi mir am Fong hunn direkt ofgefrot, an hätte mer net kënne do dee Moment erafléisse loossen.

Bon, an dann *en plus* war och den, elo net explizitt, de Standuert Betzdorf oder de Standuert Lëtzebuerg, ass net onbedéngt dass dat e *Prérequis* am Fong war. An doduerjer huet sech déi Situatioun vun deenen Ufroen, déi sech do erginn hunn, opsäite vun der SES, op *Redu Space System* an och un eis. A well mir dee gréissten Deel vun deenen Déngschtleeschungen hätte misste vun deenen doten zwou Entitéiten, dat louch jo op der Hand, dass mer déi hätte missen dee Moment akafen.

Dofir hu mer eis mat SES a mat *Redu Space System* un den Dësch gesat an hu gesot, wéi kënne mir déi beschte Propos fir deen doten *Appel d'offres* ofginn? (...)

(...)

A mir hunn säitens LuxGovSat dee Moment och geäntwert, dass mir net, *a priori*, deen Dossier do „*primen*“, dass mer net *prime* sinn, de *Prime contractor* vun deem ganzen *Appel*

¹ (...) remplace une partie de texte comprenant des informations considérées comme confidentielles par LuxGovSat.

d'offres, mee dass mer awer natierlech zur Verfügung stinn, soufern dann och spezifesch Punkte gefrot ginn.

An dann an deem Fall, wou d'SES géif zrëckbehale ginn als Kandidat, géife mer natierlech och déi Elementer an deem Dossier erafléisse loossen, wou mer da kënnen effektiv eng *Plus-value* kënnen bäisteieren.

Dat muss een och gesinn an engem Kontext, déi *Envergure* vum Projet muss een an de Kontext vun der Gréisst vun der Firma setze, vu LuxGovSat. Ech menge mir hunn e ganz kloer Fokus op d'Exploitatioun vum GovSat, als Satellitt an och déi Déngschtleeschung do ronderëm. (...) An déi *Envergure* vun deem Projet do ass, do schwätze mer vun 30, 40 Leit, déi do noutwendeg sinn, fir dee Cahier des charges ofzewéckelen. Dat heescht, fir eng Firma wéi eis, wou d'Kompetenzen net direkt bestinn, wier dat e Riseneffort gewiescht, fir dat direkt iwwer eis eege Ressourcen ofzewéckelen, bezéiungsweis den Ausbau ze maachen. An do stellt sech natierlech ëmmer d'Fro: Wou musse mer eise Fokus setzen?

Well innerhalb vun der Commercialisatioun vum GovSat hu mer eng ganz, Rei Erausforderungen iwwert déi lescht Joer. Ech mengen do sinn eng Rei Diskussiounen och gefouert ginn, och public, dass mer an engem ganz schwierigen Ëmfeld am Fong sinn an dass mer do och deem noutwendegen Fokus mussen op d'Exploitatioun vum GovSat halen.

Mee *primairement* läit d'Entscheidung an der Haaptsaach dorobber, vue dass den Appel d'offres un dräi Firme geschéckt ginn asswou d'SES als solches entweder direkt Hauptaktionär am Fong ass, dass sech an deem Kontext et vir LuxGovSat, kee Sënn gemaach hätt, dass LuxGovSat dann ufänke géif der SES oder esou nach eng Kéier Konkurrenz ze maachen op Punkten, déi wou net eise „*core business*“ am Fong war.

Dat huet dee Moment och zu där Äntwert dee Moment gefouert, dass mer gesot hunn, okay, mir zéien eis do zrëck a mir wäerten och eis Kompetenz bezéiungsweis déi Servicer kënnen afléisse loossen, soufern se dann och herno oder an enger spéiderer Phas dee Moment ugefrot géife ginn. Dat setzt e bëssen de Kontext. An dat ass, dass mer net gesot hunn, nee, mir wëllen net. Ech menge mir waren eis och duerchaus bewusst, dass keen am Fong och d'Defense op där Ufro am Ree stoe gelooss huet, wann dat vläicht e Punkt ass. Well mir hate jo d'Sécherheet, dass d'SES dee Moment géif deem Appel d'offres géif nogoen. An och do bestinn déi Haapt-, och haut déi Haaptkompetenzen, fir do kënnen eng *Plus-value* ze ginn.

Ech mengen dat setzt e bëssen de Kontext.

Mme Diane Aehm, *Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire*.- Jo, merci.

Also wann elo net direkt een eng Fro huet, ech hunn eng Partie Froen. Ech sinn eigentlech e bëssen iwwerrascht, also ech verstinn dat, wat Dir sot, dass Dir net déi néideg Leit hutt, dass Dir Ärem Aktionär net wëllt Konkurrenz maachen an esou weider.

Wéi kënnt et dann, dass den Här Schneider eis aus PVe vum Verwaltungsrot zitéiert, wou awer kloer an daitlech draus ervirgeet, dass Dir interesséiert sidd, fir dat doten ze maachen. An dat si Verwaltungsréit vun 2017, wou en zum Beispill seet: „(...)“². De 25. September,

² Les parties de texte marquées (...) ont été ôtées pour des raisons de confidentialité.

nodeems d'Gesetz da gestëmmt ass, 2018 sot Der nach eng Kéier: „(...)“ Da geet et esou weider. Also duerfir, dat dote war jo dann alles 2017 respektiv déi zwee aner Extraite vum PV 2018. An da schreift Der am November 2019 op eemol, dass Der mat Ärem, also dat wat Der eis eigentlech elo gesot huet. Dat ass dat, wat an deem Email do drasteet. Do schreift Der dann, dass Der SES, wat Ären Aktionär ass, keng Konkurrenz wëllt maachen, dass Der net déi néideg Ressourcen hutt, fir dat doten ze maachen an esou weider an esou fort, mee dass Der awer bereet sidd, fir dann „(...)“.

Duerfir meng Fro: Wat ass zwësche September 2018 an November 2019 geschitt, dass LuxGovSat d'Meenung geännert huet zu deem dote Projet?

M. Patrick Biewer.- Okay. Also ech géif net soen, dass LuxGovSat am Fong d'Meenung geännert huet vun deem Projet. Déi Extraiten, déi Der hei zitíiert, si ganz wuel Elementer, , déi, et sinn Extraiten, déi aus Diskussiounen, déi och um Niveau vum Verwaltungsrot dee Moment gefouert gi sinn. Elo muss een, wann een dee kompletten Dossier dee Moment virleien huet.... ech , weess ech elo net, ob Der dee virleien hutt.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- Nee, mir hu just déi doten Extraiten.

M. Patrick Biewer.- Do steet bei all vun deenen doten Aussoen dobäi, dass déi do Positioun ëmmer „(...)“ ass. An d'*requirements*, déi louchen net vir, an där Period 2017 bis 2019. Dat heescht, et ass jo kloer, dass wann een an deem do Beräich, wa mer an deem Projet vun Ufank un involvéiert sinn, well doniewent hu mer och e spezifesch Support, och un d'Defense, punktuell ginn, awer am reng techneschen Beräich , dass den Interêt natierlech op deenen zwou Säiten do ass.

Deen Interêt ass och manifestéiert an deene Protokoller, déi mer am Verwaltungsrot hunn. Mee déi sinn awer a kengem vun deene Verwaltungsréit, déi vun der Period 2017 bis dee Moment 2019, louch do en Dossier vir, deen an d'Detailer eragaangen ass, deen dee Moment déi Elementer, déi do zitíiert sinn, mat den noutwendegen Analysen, dee Moment ënnermauert huet, aus deem einfache Grond, well d'Besoinen, dee Cahier des charges, net virlooch.

De Cahier des charges, wat ugefuerdert ass, fir esou e Satellitteprogramm ze steiere wéi och dee ganzen *Dataprocessing*, dee Katalog, dee louch jo eréischt am Oktober 2019 vir. An do dertëschent si vill Pisten evaluéiert ginn, a wéi enger Form dass zum Beispill d'*Operations*“ stattfannen? wat gëtt iwwerhaupt vun engem Industriepartner gemaach, wat gëtt innerhalb vun der Defense gemaach? Wat gëtt innerhalb vun der Arméi gemaach an esou weider an esou fort. A bis dat alles gekläert war a sous forme vun engem Cahier des charges dee Moment proposéiert gi war, do war de Moment do fir an déi noutwendeg Déift eranzegoen an ze kucke wéi kënne mer dat am beschten adresséieren. An do ass et net, dass mer gesot hunn, nee mir wëllen dat net. Mee do ass d'Äntwert am Fong: Wéi kënne mer an engem Kontext, wou mir jo awer en Deel och vun deem ganze Lëtzebuerger, bezéiungsweis SES Group sinn, wéi kënne do déi beschtméiglech Äntwert dee Moment ginn, an déi beschtméiglech Propos dee Moment ginn?

Dat heescht erëm eng Kéier, mir hunn eis net zrëckgezunn, mee d'Äntwert, déi do drop ginn ass, dass mir eis op dat wat mir innerhalb vu LuxGovSat hunn, am beschten iwwert deen

dote Wee an dee Projet erafléisse loosse kënnen. Dat heescht, et ass och elo net onbedéngt e „*mind set* [*veuillez lire: mind change*]“, mee dat muss ee gesinn am Kontext vun der Evolutioun vum Dossier, dee sech op där enger Säit evoluéiert huet. A wéi d'Besoinen dee Moment do waren, hu mir déi Äntwert op deenen detailléierte Besoine ginn, déi dee Moment déi beschtméiglech Propos an eisen Aen och fir d'Defense war. Do si bestëmmt Froen awer, déi ...

Mme Diane Aehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- Jo, mee ass et méiglech als Kommissioun dann offiziell déi Extraite vun de PVe vu LuxGovSat ze kréien, wou iwwert de Satellitt geschwat ginn ass? Bon, den Här Schneider huet eis ëmmer nëmmen ee Saz virgelies. Dat waren déi dräi Sätz, déi ech lech elo hei virgelies hunn. An ech mengen, dass et awer fir d'Kommissioun interessant wier, wa mer dat dote kéinte kréien. Also wuelverstanen, mir brauchen net sämtlech PVe vun LGS, dat kënnt net a Fro, mee awer déi Saachen, wou Dir iwwert de Satellitt geschwat hutt respektiv och herno, wou Der dann op eemol decidéiert hutt, fir et awer net ze maachen, dass mir dat kënnen als Kommissioun novollzéien. Wier dat méiglech, fir dat ze kréien?

M. Patrick Biewer.- Also vu menger Säit aus ass kee Problem déi Transparenz ze ginn. Ech schwätzen dat natierlech nach eng Kéier mat den involéierte *Board members* oof. An dann gesinn ech am Fong keen, net onbedéngt do e Problem, fir dass do de kompletten Extrait lech virläit.

Hei schwätze mer effektiv just vun engem, wann een dee Saz ënnendrénnert liest, vun deem, deen Dir elo zitéiert hutt, steet drënner, datt et alles „subject to the requirements“ ...an dass mer dodrobber waarden.

An do ass effektiv vun deem Moment wou deen do PV war, huet et praktesch gedauert, méi laang wéi warscheinlech initial geplangt, bis praktesch Oktober 2019 bis deen Dossier dee Moment virlouch bei eiser Gesellschaft

Mme Diane Aehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- Den Här Kartheiser.

M. Fernand Kartheiser (ADR).- Jo, merci. Ech sinn, well ech muss lech dat och soen, an ech soen lech villmools Merci fir Är Observatiounen an déi Explikatiounen, déi Dir eis ginn hutt. Mee ech sinn net Member hei an ech hunn och bis elo déi Diskussioun an dëser Kommissioun net matverfollegt. Also wa meng Froen naiv sinn, se si warscheinlech ëmmer naiv, mee haut besonnesch naiv, da bieden ech lech do eng gewëssen Toleranz ze weisen.

Déi Extraiten, esou wéi ech se verstanen hu vun der Madamm Aehm, wéi gesot, ech hu se elo haut déi éischte Kéier hei héieren, déi ginn awer relativ wäit an Ärem Entgéintkommen. An et huet mech gewonnert, wann Der elo zum Beispill en Deel sidd vum SES Group wéi Dir sot, an Dir kennt d'Capacitéite vun de *Redu Space Services* oder wéi déi heeschen, wou SES jo och Aktionär ass, dat heescht, déi och an Ärem Grupp sinn, zesumme mat belsche Firmen, déi d'Buedemobservatioun da maachen, vun enger belscher Firma aus Flandern, mengen ech, déi Buedemobservatioun mécht, da misst Der jo eigentlech awer vun Ufank un dee Reflex gehat hunn, fir ze wëssen, datt Är Capacitéiten zum Beispill am Traitement vu confidentiellen Donnéeën an esou weider net op dat passen, wat eigentlech mat dësem Satellitt geplangt war.

Dat heescht, mech wonnert a menger Naivitéit, datt Der net vun Ufank u gesot hutt, dat do ass awer vläicht net an deem Beräich, dee fir eis geduecht ass. Firwat, wann ech esou däerf froen, firwat sidd Der dann der Regierung esouwäit entgéintkomm an deenen Zitater, *quitte* datt et „*subject*“ ass wann Der de Cahier des charges hutt? Mee do hätt Der jo vun Ufank un als Member vum SES-Group kënne soen, datt aner Dealer vum Grupp ewéi *Redu Space Services* vläicht besser outilléiert sinn?

M. Patrick Biewer.- Also mir hunn eis an där ganzer Diskussioun, wann ee kuckt wéi bis dato am Fong d'Verhältnis mat der Defense war, sinn d'Satelliten oder de Gros vun de Projeten, déi mer realiséiert hunn zesumme mat der Defense, war LuxGovSat am Fong déi Firma, déi säitens der Defense déi Déngschtleeschungen ofgewéckelt huet. An do hannendrun ass et och kloer, dass eng SES bezéiungsweis och aner Firmen, stinn fir eis ze ënnerstëtzen.

Mme Diane Aehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- Kéint Der e bësse méi haart schwätzen, well do hanne versti se net alles, entschëllegt.

M. Patrick Biewer.- Jo, entschëllegt. ... dass do hannendrun och d'SES an och eng rei aner Zouliieferfirmen stinn, fir déi Leeschtungen ofzewéckelen.

Wat hei fir eis allerdéngs en neit Element war, an dat ass effektiv en neit Element gewiescht wéi 2019 deen *Appel à candidatures* gemaach ginn ass, dass mir als LuxGovSat net als *de facto* Firma gefrot gi sinn..., fir kënnen och déi Leeschtung..., et war jo gewosst, dass d'SES dee Moment am Pilotage vun de Satelliten déi Kompetenzen huet, et ass gewosst wat d'SES dee Moment kann zouliwweren. An dee Moment hätt jo kënnen eng Approche sinn, dass LuxGovSat déi Firma ass, déi gefrot gött, fir deen *Appel d'offres*.

A mir hätten dann an deem Kontext eis déi zousätzlech Leeschtunge vun der SES oder bezéiungsweis vun der RSS kenne bezéihen an déi dann un d'Defense dee Moment ugebueden.

Mee wat déi Approche, déi awer geholl ginn ass, ass dass do eng ganz oppen *Appel à candidatures* gemaach ginn ass. Dat heescht, mir sinn dee Moment vun der Defense praktesch an eng Situatioun gesat ginn, wou mir d'Ufro kruten, an dann och déi Zouliwwerer, op déi mer op deem Moment zougegraff hätten, wéi d'SES, ass och direkt gefrot ginn an RSS ass och direkt gefrot ginn. An dat bréngt dee Moment déi Situatioun do mat sech, dass een dann natierlech zesummen nokuckt wéi kënne mer dat am beschten ubidden.

Dat heescht, déi ganz Diskussioun nach eng Kéier vläicht, fir op Är Fro anzegoen, dass wa mir gesot hunn, okay, mir kënnen dat oder dat ofwéckelen, ass ëmmer gewiescht am Hannerkapp, dass mer natierlech op bestëmmte Punkte musse vun der SES bezéiungsweis vun aneren internen Zouliwwerfirmen dee Moment zousätzlech Leeschtungen abezéien. Woubäi mer dee Moment, wou den Dossier ausgeschriwwen war, awer praktesch ee Kandidat nierwent enger SES, enger RSS a siwen oder sechs internationale Firmen waren.

M. Fernand Kartheiser (ADR).- Deen Dossier, deen ass jo awer deen Abléck, ech mengen Dir hutt jo virdru mat der Lëtzebuerger Regierung warscheinlech och scho geschwat, well Dir hutt jo vun Ufank u mengen ech am Konzept dra vun der Defense. An deen Abléck sot Dir, Dir sidd an eng Situatioun gesat ginn, wou d'Ausschreiwung elo un eng Rei Firme gaangen ass. Et war also keen, wéi an der Defense awer méiglech e „*marché de gré à gré*“ oder e

„*marché restraint*“, mee et ass jo och ëm confidentiel Informatiounen gaangen. War dat Element vun der Ausschreiwung oder confidentieller Informatioun, wou Dir jo eng *Plus-value* hutt dann och un RSS gaangen oder un SES. Wat war dann den Inhalt vun där Ausschreiwung, déi dann do gemaach ginn ass?

M. Patrick Biewer.- Den Inhalt vun där ..., wéi gesot, ech kann net an d'Detailer elo vum Dossier goen, well do musse mer mat der Defense kucken. Ech weess net, ob deen Dossier lech komplett virläit. Mee et waren... de ganze Projet vu LUXEOSys ass e Projet, deen net, deen net *classifié* ass. Dat heescht, déi ganz Elementer vu Klassifikatioun op Niveau Secret oder ... si keng Elementer, si keng Elementer vun deem Dossier. An aus deem Grond, wou bei eis am Fong e relativ grouse *Savoir-faire* ass, wéi ee mat klassifizéierten Informatiounen ëmgeet, ass kee Bestanddeel vum *Cahier de charges* gewiescht.

M. Fernand Kartheiser (ADR).- An eng lescht Fro, Madamm Presidentin, wann Der erlaabt. Ech wéilt net monopoliséieren. Mee et wonnert mech awer, well mir wësse jo awer, datt deen EOSys, dee wéi e geduecht ass, op jidde Fall schwätzen ech hei ënnert der Kontroll vun der Madamm Garcia och, datt awer do et méiglech ass awer och Fotoen ze maachen, déi confidentielle Charakter dann hunn. Also wien traitéiert déi? Huet d'Defense eng Ausschreiwung gemaach, ouni *secret* Elementer do dran ze hu fir Firmen, déi sollen Informatiounen traitéiere vun engem Satellitt, dee ka Fotoen huelen, wou héich confidentiell Informatiounen kënnen drop erausgelies ginn? Ass dat esou?

M. Patrick Biewer.- Mir hu keng Elementer an deem Dossier gesinn, wou mir eng *Plus-value* wat ...

M. Fernand Kartheiser (ADR).- Dir sidd awer mat mer d'accord, datt Fotoen, déi geholl ginn an esou enger Héicht an déi speziell vu Krisesituatiounen geholl ginn oder vu militäreschen Installatiounen en héichsensibele Charakter hunn an an der Ausschreiwung, déi d'Lëtzebuerger Defense gemaach huet, inklusiv un RSS, war keen Element vu Confidentialitéit dran?

M. Patrick Biewer.- Et sinn Elementer vu Sécherheet dran, mee net vun Confidentialitéit.

M. Fernand Kartheiser (ADR).- Wéi ass den Ënnerscheed da vu Sécherheet a vu Confidentialitéit?

M. Patrick Biewer.- Sécherheet ass alles wat Iwwerdroungen ass op reng technescher Ebene, an dass natierlech séchergestallt ass, dass déi Informatiounen ofgeséichert sinn, a Klassifikatioun, bezéiungsweis wann een eng Informatioun klassifizéiert, bréngt dat eng ganz Rei aner Elementer.

M. Fernand Kartheiser (ADR).- Jo. Dat heescht, et ass just eng Saach vun Datentransmissioun, mee dat fäerdeg Produkt hat kee klassifiéierte Charakter an enger Ausschreiwung, déi d'Lëtzebuerger Defense gemaach huet?

Ech soen lech Merci.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- Jo, merci. Dann den Här Wiseler. Duerno den Här Clement.

M. Claude Wiseler (CSV).- Dat war d'ailleurs och déi Diskussioun, déi mer hate mam ganze Projet. Dofir ass et logesch, datt en *Appel d'offres* gemaach gëtt an net eng direkt, eng direkt Soumissioun, well et am Marché-public-Gesetz inklusiv dee vun der Defense net och méiglech ass, fir eng direkt Attributioun ze maachen, wa se net dee *Caractère de confidentialité* dran hues.

Dofir hate mer an deene leschten, well s Du net do waars, hate mer an deene leschten Diskussiounen iwwerhaapt d'Diskussioun driwwer, ob d'Attributioun vum ganze Marché un, wéi heesche se, un OHB-I net hätt missen, wat meng Meenung ass, iwwer eng ëffentlech Ausschreiwung goen. Do ass also schonn eng Diskussioun, déi mer hei an deem anere Sënn, awer wéi s de se elo gefouert hues, haten.

Meng Froe sinn awer net déi gewiescht. Wat mech e wéineg wonnert, dat ass eis Situatioun elo an der Chamber, dat ass datt mir elo 2017 en Dossier erakruten, wou mer eppes gesot kruten als Chamber. Mir kruten a priori gesot zwou Saachen. Éischtens, LuxGovSat mécht dat do. Éischt Ausso. An zweetens de Präis dovunner ass deen do.

Jo, d'Informatioun, déi mir kruten, wéi mer e Gesetz gestëmmt hunn, an dofir gëtt dat en Total vun esou vill an dat ass dat, wat elo ze stëmmen, ze stëmmen ass.

Dofir ass meng Fro: Déi Estimatioun vum *Coût*, et muss jo iergendeen eng Estimatioun gemaach hunn, fir am Gesetz ze schreiwen, kënnst déi vu LuxGovSat? Dat heescht, sidd Dir kontaktéiert gi vum Ministère sengerzäit a gefrot ginn, mee dee Part, dee mer elo am Gesetz ofstëmmen, wat kascht deen, wat fir ee Präis solle mer dro drasetzen? Oder net? Dat ass meng éischt Fro.

An dann zweetens, déi Geschicht vun den *Appel d'offres* fannen ech, wann een an esou enger Prozedur ass, net anormal. War lech da virum Gesetz gesot ginn, et géif eng *Attribution directe* u LuxGovSat geschéien? A waart Dir iwwerrascht duerno an enger zweeter Etapp, datt 2019 dann en *Appel d'offres* u verschidde Firmae gemaach ginn ass? Ass eppes anescht ofgemaach gewiescht virdrun? Oder wou kënnst dee Champs de...? Also mir liicht an, wat Der sot. Et ass mer logesch. Mee et sinn e puer Elementer, déi ech einfach an der Constructioun zwëschent dem Ministère an lech, wat sinn d'Aussoen, wat hutt Der gemaach, wat war lech zougesprach ginn, wat ass dono anescht gelaf a firwat ass et anescht gelaf, net richteg nach verstinn. Dofir.

M. Patrick Biewer.- Also zougesprach ass eis iwwert déi ganz *Durée* vum Projet säit 2017 ni eppes ginn. Ech mengen et ass net, dass do iergendwéi och mat eis géigeniwwer iergendeen Favoritismus oder esou geschitt ass. Dat Element, dat fir eis nei war, also et war scho gewosst, dass wann et dee Moment zu der Exploitatioun kënnst, dass da muss gekuckt ginn, och méi wäit a mat aneren Acteuren, wéi kann dee Moment déi Exploitatioun hei am beschte stattfannen? Dass do en *Appel d'offres* gemaach gëtt, ass eppes wat eis net onbedéngt iwwerrascht huet. E *Gré à gré* hätt ee kéinte sech virstellen, mee bon, dass herno en *Appel d'offres* virlooch, ass net elo onbedéngt déi grouss Iwwerraschung fir eis gewiescht.

Dat eenzegt neit Element, war effektiv dat, dass mer innerhalb vum Grupp SES dräi Demandë virleien haten. Dat hunn ech virdru gesot, dat ass dat neit Element fir eis gewiescht.

An *de facto*, wann een dann innerhalb vu sengem Haaptaktionär dräi Demandë virleien huet, ass et jo kloer, dass ee jo da kuckt, wéi een déi am beschten do d'Äntwert gëtt oder ob een do dräimol deen Effort **dumplizéiert**. An dat sinn Elementer, déi do matspillen.

Fir op Är aner Fro zrëckzekommen, awéifern läit säitens vu LuxGovSat, oder louch säitens vu LuxGovSat eng Estimatioun u sech vir, déi genotzt ginn ass an engem Budgetsprozess, dat ass an där Form net de Fall. Well an deem Kontext hätt een, hätt mir jo dee ganzen Dossier an der Déift misste kennen, eng Analys maachen. An dat wäeren och dee Moment déi Procès-verballen an déi Diskussiounen, déi mer am Verwaltungsrot gefouert hunn, och vill méi an der Déift gewiescht, fir dass mer do effektiv en Zuelewierk virleien hunn, mat deem een da kann no vir plangen. Dat ass net de Fall. Mir hu keng intern Zuelen. An doduerjer well mir keng intern Planungszuelen hunn, kënnen mer och net mat der Defense Planungszuelen am Fong gesat hunn.

Dee Volet vun der Exploitatioun vum Satellitt ass, dat ass vläicht en zweet Element. De Projet ass esou geréiert ginn, dass de Fokus praktesch integral vun der éischter Phase, vun 2017 bis praktesch 2019 op der Acquisitioun vum Satellitt a vum „*ground segment*“, dat heescht dee ganze *segment sol*, deen dozou gehéiert huet, dass ee sech dorobber fokusséiert huet. An dass eréischt an enger zweeter Phas am Fong, sech da méi am Detail mat deem Ganzen, mat där ganzer Exploitatioun ausernanergesat ginn ass, an och eréischt an enger zweeter Phas d'Besoinen am Fong eréischt definéiert gi sinn.

Doduerch huet ee jo och misste fir d'éischt, wéi bis den Hiersteller am Fong feststoung vum Satellitt, do huet een och eréischt genau gewosst, wéi dee ganze Buedemsegment am Fong fonctionéiert. An op där Basis ass dann de *Cahier de charges* ausgeschriwwen ginn, fir d'Gestioun vum Buedemsegment. Dat heescht doduerjer kënnt een och eréischt an déi Situatioun, dass een do kann eng fiabel Estimatioun maachen, sief et elo säitens der Defense oder säitens, vläicht hunn déi och méi Abléck gehat an deen een oder aneren Element. Mee vun eis, och wa mer deen Dossier suivéiert hunn, hu mer ni genuch Informatiounen am Fong gehat, fir do kënnen eng budgetär Estimatioun oder e budgetäre Planning ze maache fir esou e Projet.

Dat heescht, fir eis huet sech déi Situatioun eréischt 2019 erginn.

M. Claude Wiseler (CSV).- Ech stellen also fest wat Der sot, dat heescht, ier d'Gesetz gestëmmt ginn ass an ier et deposéiert ginn ass, war am Fong ni eng prezis Analys gemaach gi vun deem wat dat Segment, wat Dir betreit, dann iwwerhaapt kéint kaschten a wat et *en définitive* wier.

M. Patrick Biewer.- Net op säitens vu LuxGovSat. Mee awer bestëmmt, ech huelen un ...

M. Claude Wiseler (CSV).- Dat géif mech wonneren, mee dat ass elo, effektiv kënnt Dir elo net beäntweren.

Meng aner Fro, déi Fro, déi ech awer wëll onbedéngt do hannendru stellen, dat ass: Eis gëtt jo gesot, dat Ganzt ass esou vill méi deier ginn, well LuxGovSat elo op eemol dat net méi wëilt maachen. Sou, elo ass meng Fro: Wann ech lech elo richtig nolauschten, da sot Dir, mee hei sinn och nach aner Firmen, deelweis ass et en Aktionär, a mir hunn do gemeinsam gekuckt, wat ass dann dat beschte Ugebuert, wat kann iwwerhaupt dem Lëtzebuerger Staat gi ginn. Hätt Dir elo als LuxGovSat, wann Dir eleng eng Offer gemaach hätt, dat da méi bëlleeg kënne maachen?

M. Patrick Biewer.- Bestëmmt net. Dat ass, ech mengen et hätt ee jo ëmmer missten déi, wéi gesot, déi ganz Déngschtleeschung ubidden, déi do erfuerdert ass. Et ass jo net, dass mir d'Leit bei eis setzen hunn an dass déi dann elo do op dee Projet dee Moment waarden. Dat heescht, et hätt ee misste praktesch déi Ressourcë bei der SES akafen, déi Ressourcen och komplementär bei RSS nach akafen an dann nach zousätzlech Ressourcë vun eis dee Moment dobäi, gegebenefalls Leit astellen. An dat huet e Käschtepunkt an dorausser hätt sech eng Offer erginn an déi wär net méi bëlleeg ginn. *Au contraire*.

M. Claude Wiseler (CSV).- Ech hu mer d'Äntwert erwaart. Mee ech wollt se awer just confirméiert kréien. Okay.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- Dann den Här Clement an duerno nach den Här Di Bartolomeo.

M. Sven Clement (Piraten).- Merci, Madamm Presidentin. Merci och fir d'Explikatiounen. Ech hunn e puer Froen, déi e bëssen un dat uschlësse wat scho gefrot gouf. Ech konnt och schonn e puer Froen als beäntwert ofhaken. Dat mécht et e bësse méi einfach.

Ech fänken als Éischt emol u mat deem *Rôle*, wéi Dir lech gesinn hutt an deem ganze Prozess *par rapport* zu deem wéi mir et och am Ufank presentéiert kruten. Well ech mengen, datt mer hei vu PwC eng Analys gemaach kruten, wou eng ganz Rëtsch Mangel u sech un dem initiale Projet opgeworf goufen. Do gouf, an dat huet de Claude Wiseler richtig gesot, ganz heefeg drop higewisen, „majo et ass, well LuxGovSat zu engem gewëssene Punkt ofgesprongen ass“. Dat war d'Ausso.

Dir hutt elo grad gesot, am PV vum *Boardmeeting* wär et, hätte mer e ganz selektiv zitéiert kritt. An ech freeë mech schonn drop, dee Saz hannendrun och ze liesen, wou dann drasteet, datt dat „*subject to requirements*“ ass an datt eeben déi „*requirements*“ immens laang op sech waarde gelooss hunn.

Wann ech also richtig gesinn, hutt Dir lech an enger éischter Phas als *Intégrateur*, als *Service Provider* gesinn, dee géif déi Prestatioun iwwergräifend offréieren, dat heescht souwuel d'*Exploitation Image*, *Exploitation Vol*, mee och en Deel vun der *Exploitation Segment Sol*, wat d'OHB-I jo net gemaach hätt an och ni budgetiséiert huet. Well och dat ass eng Fro, där mer nach op de Grond wëlle goen: Wat huet d'OHB-I hu se bewosst Saache vergiess? Oder si se dovun ausgaangen, datt een aneren déi ganz Kommunikatioun *Datacentre*, Exploitatioun vum *Datacentre* géif maachen?

Dofir ganz konkreet un LGS gefrot: Gouf Dir an deem ganze Prozess approachéiert just fir de Vol a fir d'*Exploitation Image*? Oder och fir d'Exploitatioun vun deene sekuriséierte

Kommunikationslinien, *Datacentre*, an ech weess net wat nach alles vun OHB-I vergiess gouf?

Dat Zweet ass, mir hunn iwwert d'Ausschreiwung geschwat, datt déi morceléiert gouf oder lotisséiert gouf. Sou wéi ech lech verstanen hunn an dat ass méi eng Jo-Nee-Confirmationsfro: Waart Dir als LGS dovun ausgaangen, datt déi Ausschreiwung als *eng* grouss integréiert Ausschreiwung géif publizéiert ginn? Oder sidd Der vun Ufank u vu verschiddene Loten ausgaangen? Well ech mengen dat géif e bëssen och d'Fro stellen, firwat schlussendlech se u siwe Firma gaangen ass, *dont* dräi vum Grupp SES, wou jo warscheinlech just LGS d'Capacitéit gehat hätt als *Intégrateur* opzetrieden, während déi zwee aner Acteuren ëmmer nëmme partiell Elementer konnte liwweren, kënne liwweren. An deementspreechend, wann d'Ausschreiwung net morceléiert gi wär, wär se warscheinlech éischter an d'Richtung vun LGS gaangen. Et ass eng Hypothees, déi ech elo mol einfach an de Raum stellen.

M. Patrick Biewer.- Also wat d'Ausschreiwung u sech ugeet, d'Ausschreiwung war jo ganz kloer, ech weess net, ob lech déi virläit, déi ass an zwee Loten. Dat eenzegt wat ausgeschriwwen war, war an zwee Loten. Dat eent ass de Pilotage vum Satellitt an dat Zweet ass dee ganzen Dataprocessing. Ob dat elo zesummen aus enger Ausschreiwung komm wär oder aus onofhängeg Loten, mengen ech war fir eis net onbedéngt elo e Punkt, wou eis iwwerrascht huet. *Au contraire*, ech mengen och, wann een déi Ausschreiwung sech nach eng Kéier ukuckt, do sinn zwar zwee onofhängeg Loten, mee et ass awer och ganz kloer an der Ausschreiwung festgehalten, dass an deene Krittären, déi herno applizéiert gi fir d'Auswärtung, och Wäert do drop geluecht gëtt, dass deejäinegen, deen déi Loten erfëllt, dass et wichteg ass, dass dee kann *a priori* all Lot kann erfëllen. Dat heescht, wann elo een do ass, deen déi zwee Lote kann erfëllen, huet deen am Fong besser Chancen och déi Ausschreiwung ze gewinnen. Dat ass och an där Ausschreiwung dee Moment festgehalten.

Ob mir dat elo als *Intégrateur* dee Moment gewiescht wäeren oder ob, wéi gesot, an där heiter Form, wéi d'SES dee Moment geäntwert huet, dass SES deen *Intégrateur* ass a mir liwweren deem ganzen zou, an deenen zwou Formen war ëmmer d'Iddi, dass een natierlech probéiert dee ganze Volet ofzedecken, wat een dann an där Form halt am Kontext vun deem Rescht vun deene méigleche Kandidaten, international Kompetitioun,... dann natierlech och differenzéiert, dat d'Propos dee Moment stäerkt.

M. Sven Clement (Piraten).- Just betreffend der Fro vum *segment sol*. Mir wësse jo elo, datt déi Antennen op Redu kommen, wou ursprénglech virgesi waren, datt se op den Härebierg kéimen. Do goufen et jo och Erklärungen dozou, firwat dat esou ass. Gouf Dir als LGS do *en amont* ... Mir kréien ëmmer hei e bëssen esou erzielt, LuxGovSat hei, LuxGovSat do, an huet eng grouss Roll gespillt, wann een deen ee freet, huet guer keng Roll gespillt, wann een deen anere freet.

Fro konkret: Waart Dir an dee Prozess och, wann och nëmmen informell, involvéiert, fir, wéi du kloer ginn ass, déi Antenne kënnen net op den Härebierg oder sollen net op den Härebierg, fir dunn eben och eng, als berodend Tätigkeet ze soen: „Hei, et gëtt Alternativen“, wou mir jo och, also wou LGS jo dann och present ass?

M. Patrick Biewer.- Genau. Mir hunn, jo während där ganzer Phas 2017 bis 2019, hu mir technesche Support u sech un d'Defense ginn, a ville Punkte vun deem Dossier. Enner anerem besteet e Support, deen zënter praktesch 2018 leeft, wou erëm eng Kéier *back to back* mat der SES, eng *Field Office*-Funktoun, dat heescht fir déi reng Satellittekonstruktioun, dass do eng Ënnerstëtzung u sech ass fir dass deen Deel vum Projet richtig ofleeft bei OHB. Dat heescht doduerjer hu mir an deem ganzen NAOS-Dossier, iwwert déi ganz Zäit ewech, technesche Support ginn. A mir hunn effektiv zu engem, dat muss dann, wann ech mech richtig erënneren, am éischte Quartal 2019 gewiescht sinn, stoung d'Fro och zu engem Moment op, effektiv wat den *Data Download Centre* u sech ass, dat heescht d'Positiounen vun den Antennen. An do si mer gefrot gi fir an deem Kontext eng Ënnerstëtzung fir d'Auswäertung vum Site vu Redu ze maachen. Dat heescht do muss ee jo da kucken: Ass dee Site, ass deen adequat? An do hu mer och eng technesch Ënnerstëtzung dee Moment ginn, wéi, fir déi Auswäertung dee Moment duerchzeféieren. Dat heescht mir waren schonn indirekt, an deem Sënn, als technesche Support involvéiert wat zum Beispill de Standuert Redu u sech ugeet.

M. Sven Clement (Piraten).- Pardon, just well Der dat elo gesot hutt mam Standuert Redu, wäert Der gefrot gi fir eng Evaluatioun vum Site ze maachen. Mir, deen, dee Site Härebierg ass jo deen, e bëssen esou de wäisse Wal, deen hei ëmmer erëm laanscht schwëmmt, sidd Der do och eng Kéier gefrot ginn, fir eng Evaluatioun vum Härebierg ze maachen oder net? A wa jo, wat war d'Konklusioun zu där LGS komm ass?

M. Patrick Biewer.- Ech, souwäit ech weess, ass keen techneschen, keng technesch Ufro gewiescht wat den Härebierg ugeet. Hei huet sech d'Fro éischter, also wéi gesot ech muss deen, dee chronologeschen Oflaf do muss ech nach méi am Detail eng Kéier genau kucken, mee souwäit ech, souwäit e mir u sech virläit, ass en esou gewiescht, dass de Site Härebierg dee Moment net méi méiglech war. An, dass da gekuckt ginn ass: Bon, wéi eng aner Méigleckeete gëtt et? An, dass dann op operativer Ebene eng Diskussioun stattfonnt huet, dat heescht déi technesch Leit vusäiten der Defense sech mat deenen technesche Leit bei eis gekuckt hunn: Kennt dir Sitten, bezéiungsweis déi sech dofir eegene kënnen? An dorop hin ass déi Evaluatioun da geschitt. Dat heescht dat ass *ad hoc* am Fong, op Basis dovun, dass den, de Site, ...

Une voix.- (...)

M. Patrick Biewer.- Jo.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- Merci. Dann hunn ech den Här Di Bartolomeo an duerno den Här Kartheiser.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).- Jo, villmools merci fir d'Explikatiounen. Wann ech dat richtig verstanen hunn, hutt Der lech ni ganz an den Abseits gestallt. Dir waart ëmmer bereet wann et a Richtung SES géif goen, fir, fir do matunzepaken.

M. Patrick Biewer.- Sécher.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).- Hunn ech dat richtig, ...

M. Patrick Biewer.- Dat hu mer och esou fest, dat hu mer och dee Moment, ...

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).- Jo.

M. Patrick Biewer.- ... schonn an eiser formeller Äntwert, déi mer och der Defense an deem, also, et muss een et och esou gesinn, dass, mir si jo och elo haut nach, ...

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).- Jo.

M. Patrick Biewer.- ... an dee ganzen Dossier involvéiert. Ech menge mir ginn technesche Support iwwert dee ganzen Dossier ewech. Dat Element wat elo ass, fir d'Exploitioun, do ass genau wéi Der sot, dat heescht och do hu mer quasi de Fouss an der Dier fir, wann, oder falls dann, elo kënnt jo eng nei Prozedur, dee Moment, mee d'Iddi war jo ëmmer déi, dass, an der viregter Prozedur, falls d'SES géif dee *Marché* gewannen, dass mer do, wéi Der et nennt eng Hand upaken. Mee och en Deel vum Geschäft dee Moment kéinten ofwéckelen. Jo.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).- An dann déi zweet Fro, déi ech hannendru wollt hänken, mir hunn, mir si jo ëmmer konfrontéiert just mat zwee Sitten, fir d'Antennen. Den, den Härebierg, deem am Ufank am Gespréich war, deem herno als net méi passend consideréiert ginn ass. An de Site an der Belsch war, ...

(téléphone qui sonne)

... entschëllegt, ... war ee Moment och den, de Site SES am Gespréich. A firwat ass deem am Endeffekt opgi ginn? An dann dat Lescht, wat ech hannendru wollt hänken, den, Dir hutt eigentlich bestätegt dat wat d'Defense vun deemools eis gesot huet, dass se den *Hard* am Fokus haten, wat de Budget ugeet an och wat d'Prioritéit ugeet an an enger zweeter Etapp éischer d'Gestioun gekuckt hunn. Dir hutt, Dir hutt dat jo och esou verstan, mir hu gesot kritt, dass dat an der Kultur, an der bishereger Kultur vun der, vun der Arméi an der Defense war, dass een d'Gestioun, d'Personal, wat een herno brauch, dass een dat iwwert déi successiv annuell Budgetskreditter géif, géif ofdecken. Dat heescht also, Dir hat, Dir hutt et och esou verstan, dass eng éischt Prioritéit och am Gesetz op den, den *Hard* gesat ginn ass.

M. Patrick Biewer.- Dat hunn, wéi gesot, dat deckt sech genau och vun eiser Impressioun, wéi de Projet am Fong, ...

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).- Jo.

M. Patrick Biewer.- ... ofgewéckelt ginn ass, dass do den, de Fokus op der ganzer Acquisitioun vum Satellitt war. An de Prozess ass jo esou opgebaut gewiescht, dass säitens der Defense wollt, sollt jo eng schlëselfäerdeg Léisung am Fong kaf ginn. Woubäi dann déi schlëselfäerdeg Léisung da jo och ausgeschriwwen ginn ass iwwert den RFI-Prozess. An, an deem Kontext war dee ganze Fokus am Fong fir, fir d'éischt ze kucken: Wéi kréien mer esou eng schlëselfäerdeg Léisung am Fong ausgeliiwert? An d'Acquisitioun doriwwer. An deem aneren Exploitiounsdeel, deem, deem ass eréischt an enger zweeter Phas

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).- Jo

M. Patrick Biewer.- ... dat deckt sech komplett domadder, domat of. Ass dat elo gängeg Praxis? Ech mengen am, am, ech kann, et ass schwéier fir mech ze beurteele wéi, wéi d'Praxis elo genau an der Defense ass. Wa mir säitens, wa mer elo den, de Kontext vum GovSat huelen, do ass, wéi de Projet letztendlech mengen ech och an der Chamber, an der Chamber war, war, waren déi ganz Phase geplangt. Do stoung e Businessplang, do stoung d'Exploitatioun dovunner. Do war d'Preselectioun vun dem Vendeur. Mee dat huet natierlech mat sech bruecht, dass, dass do eng eenorm Ressourcen an dee Projet mat eragesat gi sinn. Ech mengen do ass en Accord deemools gemaach ginn och mat der SES, déi da ganz staark implizéiert war. Déi och do dee Moment déi ganz Ressourcen do dra gesat hunn, fir dass déi, déi Informatiounen alleguer virlouchen. Bon, dat ass awer elo éischer och e kommerzielle Modell dobäi, mat engem Businessplang wouwou dat muss virleie praktesch, fir dass een och eng, eng gutt Visibilitéit huet wéi sech esou ee Projet dee Moment iwwer 15, 20 Joren dee Moment ofwéckelt. Ech hunn awer elo net d'Visibilitéit wéi dat elo genau an der, innerhalb vun der Defense dee Moment ofgewéckelt gëtt.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).- Ech hunn och bewosst, ...

M. Patrick Biewer.- Jo.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).- ... kee Wäerturteil do erageluecht, ...

M. Patrick Biewer.- Jo, (...)

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).- ... also wann een, wann ee mech freet wéi ee Projet soll ausgesinn, da soen ech ganz kloer, dass et de Projet ganz soll sinn an net an Etappen. An ech mengen do si mir och hei an der Budgetskontrollkommissioun an eisem *Rôle* fir ze soen, dass mer gär e Projet als Ganzt duergestallt kréien. Quitte, dass dat vläicht eng aner Kultur a fréieren Zäite war, mengen ech ass, ass dat eppes wat eng, sécher eng vun deene Konklusione vun dëser Kommissioun wäert sinn, dass mer gär net an Etappen eppes virgestallt hätten, mee eppes mat alle Konsequenzen.

M. Patrick Biewer.- Dann hat der nach en zweeten Aspekt virdrun ugefrot, wou d'Fro u sech war ob et da just Redu a just den Härebieng war, wat d'Positioun vun den Antennen u sech ugeet. Also meng Appreciatioun vun deem Ganzen , do muss ee kucken och wéi d'Froestellung am Fong war. A Betzdorf ass sécher e Site, dee sech och eegene kann fir esou Antennen. Mee, do sinn eng Rei Komplexitéiten déi dee Moment mat sech kommen. Och wat dee ganze *Commodo* dee Moment ugeet, an dass ee vläicht dat Ganzt och op e Mast misst setzen. Mee dat sinn awer reng techesch Consideratiounen. A wann een dann awer elo kuckt vun, vun engem reng Käschtepunkt oder: Wat ass warscheinlech am einfachste gewiescht fir ze implementéieren?, de Site vun, vu Redu ass e Site wout an deem Sënn techesch oder gegebenefalls och präislech méi bëlleg wär fir, fir esou Antennen dee Moment opzebauen. An dat ass méi e Krittär gewiescht, e pragmatesche Krittär: Wéi kënne mer relativ séier oder och an innerhalb vun enger bestëmmter präislecher Enveloppe, esou Antennen dee Moment opbauen? An, mee et ass awer elo net een techesche KO-Krittär, dass mer dat net kéinten och zu Betzder maachen. Bon, wat awer dee Moment war, menges Wëssens ass, ass keen, huet ni ee Krittär am Fong bestanen, dass déi missten hei zu Lëtzebuerg sinn. Ech hunn awer och elo e bësse suivéiert an deene leschten Diskussiounen,

dass dat, dass trotzdeem awer elo e Fokus soll sinn am Kontext vum Standuert Lëtzebuerg. Wat och dee Moment eng Rei u Souveränitéitselementer da mat sech bréngt. An, bon, wann dat d'Haaptkrittäre sinn, da gëtt et och do aner Méiglechkeeten, déi ee muss kucken. Ma dat bréngt dann natierlech vläicht déi eng oder déi aner Komplexitéit mat sech. Awer näischt wat, wat onméiglech ass.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).- Merci.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- Den Här Kartheiser. An dann den Här Wiseler.

M. Fernand Kartheiser (ADR).- Jo. Villmools merci. Ech wollt nach zwou Froe stellen. Eppes wat mer net ganz kloer ass. Dir sot Dir hutt während zwee Joer jo aktiv och de Projet begleet. Kënnt Der och mat techneschem *Knowhow* an esou weider an dat ass jo wierklech och mengen ech, et lueft jo och Är Firma an hir Expertis an där ganzer Saach, mee wann Der dat gemaach hutt, wou ass dann eigentlech den *Élément de surprise* gewiescht herno an der Ausschreiwung? Dir hutt de Projet jo wierklech gutt kennt u sech.

M. Patrick Biewer.- Den *Élément de surprise* bei der Ausschreiwung ass am Fong, et sinn zwee Elementer, déi eis iwwerrascht hunn an der Ausschreiwung. Dat Éischt war erëm eng Kéier, wéi ech virdu gesot hunn, war et, dass, dass dräi Firmen innerhalb vun der SES dee Moment direkt, direkt ugeschriwwe gi sinn. An dat Zweet ass obwuel mer dann de Projet ënnerstëtzt hunn a bestëmmte Punkten, wat elo haaptsächlech zum Beispill den, dee ganze Bau oder de Suivi a vum *Field office* am Fong war vum Satellitt, ware mir oder si mir net implizéiert wat déi ganz Definitiou vum sougenannte *Concept of operations* ugeet, dat heescht wéi, wéi am Fong d'Exploitioun, am Fong herno stattzefannen huet. An den *Élément de surprise* an deem Sënn war, dass mer eis scho bewosst waren, dass do zum Beispill, wann een e Satellitt dee Moment steiert, dass een da siwe Leit muss hunn, fir 24h/7 dat kënnen ofzedecken, an dass do och eng Rei Supportfunktioneen dee Moment noutwendeg wäeren. Gläichzäiteg och wat dee ganzen *Data processing* ass, dass do och eng Rei Funktiounen 24 h/7 missten operéiert ginn. Mee, dass zu deem Moment wou den Dossier herno virlouch, an och wat mir praktesch zäitgläich och iwwert déi Visibilitéit, déi mir zuam Oktober, oder September 2019 haten, ass d' iwwerraschend Element wivill Leit, dass do effektiv noutwendeg sinn. Ech mengen et ass eréischt zu deem Zäitpunkt wou ee gesinn huet, och fir eis, ben do ginn, do gi 40 Leit, eventuell méi gebraucht, am Ufank ass nach vu méi Leit do geschwat ginn. An, an dat ass eenorm. Dat ass, dat ass en eenormen, een eenorme *Besoin* u Ressourcen, deen, deen do noutwendeg ass, spezifesch Kompetenzen déi do, déi dofir noutwendeg sinn. An dat ass net wat mir de *jour en jour* am Fong an deem Dossier suivéiert hunn. d'Defense huet zesumme mam Hiersteller, am Fong dee *Cahier de charges*, am Fong an dee ganze *Concept of operations* ausgeschafft. An eréischt wéi dee fäerdeg war, louch d'Envergure vun de Besoinen do vir. An dat ass schonn en iwwerraschend Element och fir eis gewiescht. Wivill Ressourcen, dass dofir noutwendeg sinn.

M. Fernand Kartheiser (ADR).- Ech wollt och nach froen, merci, fir déi Erklärung, ech wollt och nach froe bei deem wäisse Wal, wéi mäi Kolleeg Clement dat elo gesot huet, déi Terrainen, Dir hutt eng technesch Expertis gi fir Redu. Do sidd Der gefrot ginn. Deen, deen

Terrain, wem gehéiert deem eigentlech zu Redu? Ass dat och *Redu space services*? Ass dat SES? Wien ass Proprietär vun deem Terrain, wou deem, wou déi Antennen hi kommen?

M. Patrick Biewer.- Ech misst dat genau, also fir lech do wierklech déi prezis Äntwerten ze ginn, misst ech dat, ...

M. Fernand Kartheiser (ADR).- Jo.

M. Patrick Biewer.- ... misst ech dat vusäiten der SES, misst ech dat, ...

M. Fernand Kartheiser (ADR).- Kënnt Der, kënnt Der eis dat soen, wannechgelift. Jo. Merci.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- Dann den Här Wiseler.

M. Claude Wiseler (CSV).- Jo just, just eng Remark. Dir hutt virdru geschwat et wär am Fong drëm gaange fir e Satellitt vun der Staang ze kafen. Enfin vun der Staang, wéi och ëmmer, soe mer e klassesche Satellitt ouni, datt dat elo e besonnesche Modell fir eis misst gebaut ginn an dofir wär och iwwert den RFI eng Ausschreiwung gemaach ginn. Ech wëll, dat ass elo keng Fro, ech wëll just d'Remark maachen. Den RFI ass keng Ausschreiwung. Den RFI ass eng Informatioun. Dat wat mir hei oder wat ech oder mäi Grupp oder eise Grupp zumindest beanstanden, dat ass, datt eebe just en RFI gemaach ginn ass a keng normal Ausschreiwung gemaach ginn ass fir eppes wat klassescheweis vun der Staang hätt kënnen och bei anere Firme kaaft, kaaft ginn.

Mee meng Fro, déi ass nach eng Kéier zréckzekommen, wat ech nach net richtig verstinn, vu datt awer an deem Text Präisser agesat ginn, fir déi Segmenter, déi eventuell Dir hätt kënnen maachen, déi dann elo SES mécht, oder wéi och ëmmer, ech weess net wéi, wéi déi Rechnungen, wie se gemaach huet, ob dat d'Defense ass, déi se gemaach hunn. Oder wéi déi Estimatiounen, well dosti jo prezis Milliounenzuelen dran, wat dat iwwer esou vill Jore kaschten, wou déi dann einfach hierkommen. A mir kréien dat hei an der Chamber, musst Der verstoen, dofir nervt dat mech e wéineg, mir kréien déi verkaaft sengerzäit als „dat ass et elo“. „Et gëtt kee Su méi“. An elo, elo si mer esou wäit. an dat ass kloer, datt dat hei e ganze Konzept souwuel Hardware wéi Software iwwer X Joren dran ass. An dann „a LuxGovSat mécht dat“, ass sengerzäit gesot ginn. Da stelle mer fest, datt awer vu LuxGovSat keng Zuele 'ra gaangen ass, froen ech mech: Wien huet dann déi Zuel doranner getässelt? A wou komme mer, wou komme mer do, do drun?

An da meng, meng lescht Fro, warscheinlech kënnt Der dat net beäntweren, et ass éischter eng Fro fir d'Defense. Mee ech wollt se awer *pour le protocole* stellen. An dann déi drëtt, déi drëtt Fro dat ass, wat ech elo nach net richtig verstane hunn, Dir sot duerno ass eng Ausschreiwung komm da fir deem Deel wou LuxGovSat geplangt ginn, wat fir een Typ vun Ausschreiwung war dat dann? Dat ass jo dann och keng ëffentlech Ausschreiwung gewiescht. Dat do dat ass dann eng *restreinte* gewiescht wou da just dräi Gesellschaften ugefrot gi sinn, fir eng Offer anzereechen. Oder wat fir een Typ Ausschreiwung ass et gewiescht?

M. Patrick Biewer.- Déi Prozedur war eng, en *Appel à candidatures* op selektiv Firmen. An dat ass dann an deem Kontext eng *Procédure négociée*.

M. Claude Wiseler (CSV).- Okay. Et ass, et ass elo keng klassesch Ausschreibung. Et ass eng *Procédure négociée* no engem *Appel à candidatures*.

M. Patrick Biewer.- Genau.

M. Claude Wiseler (CSV).- An den *Appel à candidatures* war restreint. Net public?

M. Patrick Biewer.- Genau. An déi, déi, deem *Appel à candidatures* war awer net elo op déi dräi Firmen am Kontext vun der SES beschränkt, ...

M. Claude Wiseler (CSV).- Jo.

M. Patrick Biewer.- daat heescht do ass d'SES direkt a *Redu Space Services* a LuxGovSat. Mee do sinn eng Rei aner Firmen, international Firmen an och eng Lëtzebuerger Firma, souwäit ech weess, ...

M. Claude Wiseler (CSV).- Okay.

M. Patrick Biewer.- ... sinn do ageluede ginn, fir eng Propos ofzeginn.

M. Claude Wiseler (CSV).- Okay. Dat heescht et ass also wäit iwwert d'Lëtzebuerger Firmen erausgaangen. Et ass och, ...

M. Patrick Biewer.- (...)

M. Claude Wiseler (CSV).- Expertis okay. *Ça va*.

M. Patrick Biewer.- Internationale Kontext. An ech mengen do, ...

M. Claude Wiseler (CSV).- Nee, gutt. Dat ass och net, Dir braucht Är Konkurrenten elo net ze kennen. Mee ech wollt just den Typ vun Ausschreibung, wësse wéi et gaangen ass. Merci.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- Huet nach een eng Fro un den Här Biewer? Nee? Wann dat net de Fall ass, da géif ech lech villmools Merci soen.

M. Patrick Biewer.- Ech soen lech villmools Merci.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- An Dir kritt selbstverständlech och de PV am Virfeld geschéckt, dass Der kënnt déi Saachen eraushuelen, déi confidentiel sinn. Ech mengen ech hunn déi Extraite vum Här Schneider zitéiert. Ech ginn dovunner aus, dass déi bei lech och nach ëmmer confidentiel sinn. An dann, selbstverständlech mat der Fro, dass Der eis déi Extraite vun de PVe vum Conseil zoukomme loosst, ...

M. Patrick Biewer.- Okay.

Mme Diane Adehm, *Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.*-
... wou iwwert deen heite Projet geschwat gëtt.

M. Patrick Biewer.- Ech soen Iech Merci.

Mme Diane Adehm, *Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.*-
Okay. Villmools merci. Dann, voilà, schéine Weekend fir iech all. Bis d'nächst Woch.

2. Divers

Aucun sujet n'a été abordé sous ce point de l'ordre du jour.

* * *

Luxembourg, le 7 octobre 2020

La Secrétaire-administratrice,
Francine Cocard

La Présidente de la Commission du Contrôle de
l'exécution budgétaire,
Diane Adehm